

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Sosionomikoulutus
Varhaiskasvatus

Tomi Hirvonmäki ja Jenni Lavikka

Varhaiskasvatuksen opettajien kokemukset varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamisesta Tirkkan päiväkodissa

Tiivistelmä

Tomi Hirvonmäki ja Jenni Lavikka

Varhaiskasvatuksen opettajien kokemukset varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamisesta Tirikan päiväkodissa, 37 sivua, 3 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta

Sosionomi (AMK)

Varhaiskasvatus

Opinnäytetyö 2019

Ohjaajat: lehtori Outi Kokko-Muhonen Saimaan ammattikorkeakoulu ja lehtori

Minna Markkanen Saimaan ammattikorkeakoulu.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli kerätä tietoa varhaiskasvatuksen opettajien kokemuksista varhaiskasvatussuunnitelman 2018 toteuttamisesta Tirikan päiväkodissa Lappeenrannassa. Pedagogista työtä tarkasteltiin uuden varhaiskasvatussuunnitelman näkökulmasta. Lisäksi selvitettiin, kuinka varhaiskasvatuksen opettajat kokevat voimassa olevien valmiuksien riittävyyden laadulliseen pedagogiseen työhön. Opinnäytetyön teoriaosuus perustuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin 2018, joka astui voimaan 1.1.2019. Se on opetushallituksen laatima valtakunnallinen määräys, jolla tuetaan ja ohjataan kunnallista varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä.

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada tietoa, kuinka varhaiskasvatuksen opettajien näkökulmasta kyseisen suunnitelma on toteutettavissa päiväkodin arjessa. Opinnäytetyön menetelmänä käytettiin laadullista selvitystä. Aineisto kerättiin post-it-menetelmällä ja sen pohjalta laadittiin avoimet selvityskysymykset. Saadut vastaukset käsiteltiin laadullisesti. Kyselyyn vastanneet varhaiskasvatuksen opettajat työskentelivät samassa päiväkotiyksikössä varhaiskasvatuksen opettajina, mutta eri-ikäisten ja -kokoisten lapsiryhmien parissa.

Tirikan päiväkotiin tehdyn kyselyn tuloksena varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönotto arkisessa työssä koettiin tarpeelliseksi mutta työmäärältään haastavaksi. Varhaiskasvatussuunnitelma tiedettiin päiväkoteja velvoittavaksi normistoksi, mutta ajallinen ja henkilöstöön liittyvä resurssien puute hankaloitti sen suunnitelmallista toteuttamista.

Tirikan päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajat kokevat tärkeäksi varhaiskasvatussuunnitelman siirtämisen käytäntöön, mutta sen haltuunotossa he olisivat kovanneet enemmän tukea. Haasteeksi koetaan kaikkien oppimisen alueiden huomioiminen suunnittelussa ja arjen toiminnassa. Lapsilähtöisyys on vastaajien mukaan konkreettista arjen pedagogiikkaa ja sen toteuttaminen halutaan näkyväksi ja tärkeimmäksi osaksi varhaiskasvatuksen opettajan työtä. Yhtä lailla yhteistyö huoltajien kanssa sekä arjen kohtaamisissa että suunnitelluissa yhteisissä vanhempien ja kasvattajien välisissä tapaamisissa todettiin varhaiskasvatussuunnitelmaa toteuttavaksi ja lapsen kehitystä tukevaksi kanssakäymiseksi.

Avainsanat: varhaiskasvatus, Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018, varhaiskasvatuksen opettaja, pedagogiikka, päiväkoti, suunnitelmallisuus

Abstract

Tomi Hirvonmäki and Jenni Lavikka

Experiences of Kindergarten Teachers concerning National Core Curriculum for Early Childhood Education and Care in the Tirikka Kindergarten. 37 pages, and 3 appendices.

Saimaa University of Applied Sciences

Health Care and Social Services, Lappeenranta

Degree Programme in Social Services

Early Childhood Education

Bachelor's Thesis 2019

Instructors: Ms Outi Kokko-Muhonen Senior Lecturer , Saimaa UAS and Ms Minna Markkanen senior lecturer Saimaa UAS.

The purpose of this study was to explore requirements of the new national core Curriculum 2018 for early childhood education and care, and experiences of kindergarten teachers on how to put it into practice in the Tirikka kindergarten. In addition, we looked at the experiences concerning valid transferable skills connected to the qualitative pedagogical work.

The theoretical framework of our study consisted of the new national core curriculum for early childhood education and care 2018, which came into effect 1.1.2019. National core curriculum for early childhood education and care is a national regulation issued by the Finnish National Agency for Education. It is used as the basis for preparing local curricula for early childhood education and care. The purpose of the core curriculum is to provide a common basis for local curricula.

The aim of this thesis was to get information about kindergarten teachers' daily work and how requirements of the new national core Curriculum are implemented. As a research method we used qualitative research. The material was gathered using post-it methods and based on it, were research questions. The answers to the research question were analysed qualitatively. All interviewees worked in the same kindergarten unit as a kindergarten teacher but with various aged children various sized groups.

The new national core Curriculum for early childhood education and care as a national regulation, is familiar to kindergarten teachers, but how to use it in daily work, was considered difficult. The teachers also felt that planning and daily working time was insufficient to carry out all pedagogy reforms.

The personnel want more help from political decision-makers to between personnel and size of child groups. They also want more support from Tirikka kindergarten organisation that all requirements of the new national core Curriculum for early childhood education and care could be implemented.

Keywords: early childhood education, new national core Curriculum for early childhood education and care 2018, kindergarten teacher, pedagogy, day care center.

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Varhaiskasvatus	6
3	Varhaiskasvatuslain uudistukset 2018	9
4	Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018	11
4.1	Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma.....	12
4.2	Varhaiskasvatuksen pedagogiikka.....	12
4.3	Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan toteuttaminen	14
4.4	Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri.....	14
4.5	Varhaiskasvatuksen arviointi	16
5	Tirikan päiväkotia.....	17
6	Opinnäytetyön tarkoitus ja selvitystehtävät	18
7	Opinnäytetyön toteutus	18
8	Eettiset näkökohdat ja luotettavuus	22
9	Selvityksen tulokset	23
10	Yhteenveto.....	26
11	Pohdinta.....	27
	Lähteet.....	29

Liitteet

- Liite 1 Saatekirje Tirikan päiväkotiin
- Liite 2 Suostumuslomake
- Liite 3 Selvityskysymykset

1 Johdanto

Varhaiskasvatussuunnitelman uudistaminen on luonut uudenlaisia haasteita varhaiskasvatuksen opettajien työlle, jossa lapsen oma vuorovaikutus nousee keskiöön ja hänen oma ajattelunsa ja kokemuksensa ovat pohjana turvalliselle kasvulle ja kehitykselle. Pedagogiikka eli kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus ja lapsen oma aktiivinen osallisuus korostuvat entisestään uudistuneen varhaiskasvatussuunnitelman myötä, jolloin varhaiskasvatuksen opettajien työtavat vaativat muutosta (Koivula ym. 2017, 14).

Lasten päivähoiton suunnittelu, ohjaus ja valvonta siirtyivät sosiaalihallinnosta kouluhallinnon piiriin Opetus- ja kulttuuriministeriölle 1.1.2013, kun laki lasten päivähoitosta säädettiin. Tämä oli yksi toimenpide elinikäistä oppimista kohden. (Laki lasten päivähoitosta 090/2012; Helenius & Lummelahki 2018, 12.) Hallinnon alan muutoksen ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2018 käyttöön oton myötä syntyi selkeä jatkumo varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksen kautta perusopetukseen. Muutos vahvistaa ja selkeyttää mutta myös haastaa muuttamaan varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria ja sen rakenteita. Suomalaisen varhaiskasvatuksen perinteisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuuden tulee löytää paikkansa elinikäisen oppimisen jatkumossa. (Karila ym. 2017, 66.) Leikin ja oppimisen lisäksi laadukkaan varhaiskasvatuksen tulee sisältää lapsilähtöisen huomioinnin, moniulotteisen vuorovaikutuksen, sekä uusien oppimisympäristöjen, kuten digitaalisuuden ja teknologian mahdollisuudet ja normit sekä mediakasvatuksen (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019).

Vuonna 2018 laaditun varhaiskasvatussuunnitelman perusteet eivät enää aiempaan tapaan ole suositus varhaiskasvatusta järjestäville kunnille vaan koko maata koskeva kansallinen normi. Uudessa varhaiskasvatuslaissa tarkasti määritellyt säädökset ja velvoitteet ovat perustana koko toiminnan tavoitteelliselle suunnittelulle ja toteutukselle, johon tämänhetkinen varhaiskasvatussuunnitelma perustuu. (Opetushallitus 2019b, 7–8.)

Selvitämme opinnäytetyössämme varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2018 mukanaan tuomia muutoksia ja haasteita sekä Tirikan päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajien kokemuksia valmiuksien ja resurssien riittävydestä laadulliseen pedagogiseen työhön. Kannustus aiheen valintaan tuli työelämän taholta, jossa on ilmennyt huoli riittävän laadukkaan ja lapsilähtöisen varhaiskasvatustyön toteutumisesta nyt ja tulevaisuudessa. Tirikan päiväkotia on yksityinen lappeenrantalainen päiväkotia, joka kuuluu Pilke päiväkodit Oy yritykseen.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on edesauttaa Tirikan päiväkotia oman yksikkönsä pedagogisen työn laadulliseen kehittämiseen, myös yksittäisellä työntekijällä on mahdollisuus hyödyntää opinnäytetyötämme arvioimalla ja reflektoiden oman työnsä tavoitteita ja laadukkuutta suhteessa varhaiskasvatussuunnitelman normeihin ja velvoitteisiin.

2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on ensimmäinen vaihe pienen lapsen koulutusjärjestelmää ja kattaa ikävuodet 0 – 6 eli se kestää peruskoulun aloittamiseen saakka. Varhaiskasvatus on kokonaisuus, joka muodostuu kasvatuksesta, opetuksesta ja hoidosta. Se on suunnitelmallista ja tavoitteellista, ja siinä painottuu erityisesti laaja-alainen pedagogiikka. (Opetushallitus 2019a.)

Varhaiskasvatus pitää sisällään monia tehtäviä. Ensinnäkin sen tulee kokonaisvaltaisesti edistää lasten kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia. Lisäksi sen tulee olla tukemassa ja edistämässä lasten oppimista sekä koulutusta. Tavoitteiden mukainen toiminta on pedagogista, joka perustuu lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018.)

Kaikissa näissä tehtävissä ja tavoitteissa on tunnustettu kunkin lapsen yksilöllisyys ja persoonallinen tuen tarve. Varhaiskasvatuslain mukaisesti tavoitteisiin pyritään yhdessä lapsen huoltajien kanssa. Samalla halutaan turvata lasta kunnioitava toimintatapa, jossa on luotu pysyvät vuorovaikutussuhteet lapsen ja varhaiskasvatushenkilöstön välille. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018.)

Varhaiskasvatus on ollut viime vuosikymmeninä maailmanlaajuisesti keskustelun keskipisteenä. Varhaisvuosiin sijoittaminen nähdään tehokkaaksi investoinniksi, jolla on pitkäjänteisiä vaikutuksia. Varhaislapsuudessa kehitys ja oppiminen ovat nopeaa ja intensiivistä. Lapsen kehityksen tukeminen ehkäisee mahdollisia kehityksen pulmia. Varhaiskasvatukseen panostamisella on yhteiskunnan sekä yksilön kannalta sen hetkisiä sekä pitkän aikavälin vaikutuksia. (Karila ym. 2017, 11.)

Euroopan unionin (EU) alueella varhaiskasvatus ja sen järjestäminen sekä oppivelvollisuuden alku vaihtelevat maittain. EU tukee jäsenvaltioidensa tavoitteita parantaa varhaiskasvatuksen laatua ja saatavuutta. Euroopan komissiolla on ehdotus varhaiskasvatuksen laadun kehittämiseen jäsenvaltioissa. Ehdotus käsittää viisi osa-aluetta, joilla on vaikutusta varhaiskasvatuksen laatuun ja kehittämiseen. Ehdotuksen laatupuitteet ovat varhaiskasvatuksen saatavuus, henkilökunnan koulutus ja työolot, hallinnon ja opetussuunnitelmien määrittely, rahoitus sekä arviointi ja seuranta. EU:n tavoitteena on, että yli neljävuotiaista 95 prosenttia olisi varhaiskasvatuksen piirissä. (Euroopan komissio.)

Suomi kuuluu 12 OECD-maan joukkoon, jotka osallistuivat Starting Strong –hankkeeseen, jolla haluttiin tukea elinikäistä oppimista. OECD:n sosiaalipoliittinen painopiste on tukea varhaiskasvatuksen laatua ja sen saatavuutta. Varhaiset vuodet nähdään tärkeänä askeleena kohti onnistunutta elinikäistä oppimista. Eri maissa on kehitetty erilaisia varhaiskasvatuksen kehittämisstrategioita, jotka soveltuvat maan kulttuuriin, arvoihin ja tarpeisiin. (OECD 2019a.) Toisaalta OECD-maiden hallitukset haluavat selvittää, kuinka lastenhoidon järjestäminen vaikuttaa vanhempien, etenkin naisten työllisyyteen (OECD 2019b). Uudistus on investointia lasten tulevaisuuteen, jossa lapsen kehitysmahdollisuudet voidaan hyödyntää mahdollisimman hyvin ja samalla tasoittaa perheiden sosiaalisen taustan eriarvoisuuksia. Laadukkaan ja saatavilla olevan varhaiskasvatuksen tarjoaminen perheille on myös tasa-arvon edistämistä ja molempien sukupuolten työssäkäynnin tukemista. (Alasuutari 2011, 52–53.) Varhaiskasvatuksella nähdään siis olevan keskeinen merkitys syrjäytymisen ehkäisyssä ja koulutuksellisen tasa-arvon takaamisessa (Karila ym. 2017, 11).

Osallistumisasteet varhaiskasvatukseen ovat Suomessa matalampia kuin muualla muussa maassa. Pienituloisten perheiden tai vähän koulutettujen äitien

lapset osallistuvat suhteellisesti vähiten varhaiskasvatukseen, vaikka kansanvälisten tutkimustulosten perusteella juuri näissä ryhmissä lapset hyötyisivät varhaiskasvatukseen osallistumisesta ja se näkyisi myöhemmin parempana koulumenestyksenä. (Karila ym. 2017, 45 – 46.)

Varhaiskasvatuksen positiiviset vaikutukset voivat toteutua vain laadukkaassa varhaiskasvatuksessa. Laadukas varhaiskasvatus rakentuu mielekkästä toiminnasta ja kokemuksista tärkeiden ikätovereiden ja varhaiskasvatuksesta vastaavien korkea tasoisten ammattilaisten kanssa. Laadukas varhaiskasvatus tukee lapsen hyvinvointia ja oppimista yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa. (Karila ym. 2017, 14.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisussa, Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta vuosille 2017–2030, todetaan varhaiskasvatusta voitavan kehittää nostamalla sen osallistumisastetta alentamalla varhaiskasvatusmaksuja etenkin pienituloisilla. Toinen tapa ohjata lapset aiemmin varhaiskasvatukseen piiriin on lyhentää hoitovapaata ja kodinhoitotuen säätämisen päättymään lapsen täytettyä kaksi vuotta. Esiopetuksella on vakiintunut asema suomalaisessa yhteiskunnassa ja se on ollut suosittua jo ennen kuin siitä on tullut velvoittavaa. 5-vuotiaiden saaminen esiopetuksen piiriin tukisi entistä paremmin jokaisen lapsen mahdollisuutta mahdollisimman hyvään ja suotuisaan kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen sekä aikaistaisi mahdollisten oppimishäiriöiden havaitsemista. (Karila ym. 2017, 45 – 63.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisussa painotetaan, että varhaiskasvatuksessa on panostettava laatuun ja laadukkaasta varhaiskasvatuksesta on tiedotettava vanhemmille. Tiedottaminen edellyttää tiedottamisen kehittämistä sekä kunta- että toimintayksikkö tasolla. Varhaiskasvatukseen osallistuminen tulisi tuntua perheille mielekkäälle kulttuuritaustasta riippumatta. Henkilöstön kulttuurista osaamista tulee vahvistaa koulutuksin. Vanhemmat tulisi saada mukaan paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien laadintaan ja arviointiin. (Karila ym. 2017, 64.)

3 Varhaiskasvatuslain uudistukset 2018

Uusi varhaiskasvatuslaki tuli voimaan 1.9.2018. Sen myötä lainsäädäntöä ajanmukaistettiin ja tarkennettiin. Etenkin henkilöstöön ja tiedontuotantoon liittyviä käsitteitä selkeytettiin. Uudessa varhaiskasvatuslaissa säännökset ovat nyt kootuna varhaiskasvatuslakiin ja uudet asetukset kumoavat vanhan varhaiskasvatuslain ja päivähoitoasetuksen. (Kahiluoto 2018.)

Varhaiskasvatuslain tavoitteena ja tarkoituksena on selkeyttää ja ajankohtaistaa vanhoja asetuksia, jolloin uutta lakia sovelletaan kaikkien tahojen, myös yksityisten järjestämään varhaiskasvatukseen (Kahiluoto 2018.). Uusi varhaiskasvatuslaki määritelmässään painottaa pedagogiikan merkitystä tavoitteellisen ja suunnitelmallisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuudessa (Varhaiskasvatuslaki 540/2018).

Uusi varhaiskasvatuslaki painottaa lapsen etua kaikessa varhaiskasvatuksen päätöksissä, sekä sen suunnittelussa. Kunta veloitetaan laissa huolehtimaan ja järjestämään varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja niillä toiminnoilla, mitä kunkin kunnan tulevaisuus edellyttää. Lisäksi laki antaa lapselle oikeuden laadukkaaseen varhaiskasvatukseen ennen oppivelvollisuuden alkamista. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018.)

Laki velvoittaa kuntia järjestämään ohjausta ja neuvontaa huoltajille varhaiskasvatuksen hakemiseen, järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvissä kysymyksissä. Varhaiskasvatuslakiin perustuen on opetushallitus laatinut varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, jossa määritetään varhaiskasvatuksen toteuttamisen tärkeimmät sisällöt. Siinä määritellään, kuinka varhaiskasvatuksen järjestäjän sekä lapsen huoltajien välinen suunnitelmallinen ja monialainen yhteistyö toteutetaan. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018.)

Uuden lain myötä varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden vaikutus toimintaa ohjaavana normistona paranee ja selkenee sekä sen käsitteet tarkentuvat. Tällöin myös lain kunnille asettamat velvoitteet ja oikeudet selventyvät. Sen seurauksena suunnitelmien, toteutuksen ja tietojen keruu ja jakaminen varhaiskasvatuksen, kodin ja sidosryhmiin luettavien viranomaisten välillä helpottuu. Avoimen

viestinnän ulkopuolelle jää kuitenkin edelleen salassa pidettäviä asioita, kuten henkilöiden henkilökohtaisia oloja koskevat tiedot. (Kahiluoto, 2018.)

Uuden varhaiskasvatuslain seurauksena uudet tehtävänimikkeet astuivat voimaan 1.8.2018. Poikkeuksena päiväkodin johtajan kelpoisuus, jossa lain mukaiset vaatimukset tulee täyttyä 1.1.2030 lähtien. Nykyisen varhaiskasvatuslainmukaisesti ammattikorkeakouluilla ei ole enää oikeutta kouluttaa varhaiskasvatuksen opettajia, vaan siihen vaaditaan yliopistossa suoritettu kasvatustieteiden kandidaatin tutkinto. Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden tehtävänimikkeenä tulee olemaan varhaiskasvatuksen sosionomi. Jatkossa moniammatilliseen varhaiskasvatuksen tiimiin kuuluu varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi ja lastenhoitaja. (Kahiluoto, 2018.)

Henkilöstön kelpoisuudessa noudatetaan siirtymäsäännöstä, jonka mukaisesti kaikki he, jotka ovat olleet kelpoisia toimimaan lastentarhanopettajina, ovat lakimuutoksen jälkeen kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajan nimikkeeseen ja tehtäviin. Samoin he, jotka ovat hyväksytyt opiskelemaan sosionomi AMK-tutkinto-ohjelmaan, ovat kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajiksi, edellyttäen että opinnot ovat suoritettu loppuun 31.7.2023 mennessä. Lain siirtymäajan jälkeen varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin vaaditaan kasvatustieteiden kandidaatin tutkinto, johon sisältyy tai jota on täydennetty opinnoilla, jotka antavat ammatilliset valmiudet varhaiskasvattajan työhön. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018.)

Kaikkien palveluntuottajien kunnan, kuntayhtymän ja yksityisten toimijoiden on huolehdittava siitä, että varhaiskasvatuksessa on riittävä ja lain mukainen määrä kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä. Henkilöstön tehtävänä on varmistaa, että varhaiskasvatukselle asetetut ja säädetyt vaatimukset täyttyvät myös vammaisten ja muiden tukea tarvitsevien osalta. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018.)

Valtioneuvoston asetus säättää päiväkotien ryhmistä henkilöstön mitoituksesta niin että yli kolmevuotiaiden ryhmässä tulee olla kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä yksi työntekijä, jolla on varhaiskasvatuslain säätämä ammatillinen kelpoisuus, enintään kahdeksaa yli viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa olevaa

lasta kohden. Alle kolmevuotiaiden lapsiryhmästä on säädetty niin että, siinä tulee olla yksi ammatillisen kelpoisuuden omaava kasvattaja enintään neljää lasta kohden. (Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta 753/2018.)

4 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018 astui voimaan 1.1.2019. Se on opetushallituksen laatima valtakunnallinen määräys, jolla tuetaan ja ohjataan kunnallista varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista ja kehittämistä. (Opetushallitus 2019b, 7–8.)

Varhaiskasvatussuunnitelma 2018 on entiseen verrattuna kuntia velvoittava, ja siinä on huomioitu yhteiskunnassa ja varhaiskasvatuksen toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja haasteet. Siinä paino on pedagogisella kasvatuksella, jolla tuetaan lapsen laaja-alaista oppimista sekä koko toimintakulttuurin aktiivista kehittämistä. Jokaiselle lapselle on uuden varhaiskasvatussuunnitelman myötä velvollisuus laatia oma henkilökohtainen toimintasuunnitelma, jolla lapsen yksilölliset piirteet ja ominaisuudet tulevat huomioiduksi päivittäisessä toiminnassa. (Opetushallitus, 2019a.)

Varhaiskasvatuksessa olevalla lapsella on lain mukainen oikeus saada suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Varhaiskasvatussuunnitelman ja sen perusteella tehtävän työn lähtökohtana ja perustana ovat lapsen etu ja tarpeet. Varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää, että siinä on selvitetty lapsen etu ja toiveet, samoin huoltajien ja henkilöstön havainnot ja näkemykset tulee huomioida suunnitelmassa. (Opetushallitus 2019b, 10.)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan lapsen kielellinen, kulttuurinen ja elämänkatsomuksellinen tausta. Tavoitteellisessa ja suunnitelmallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa on tärkeää, että tunnetaan lapsen yksilöllinen osaaminen, vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet. Tavoitteet kirjataan varhaiskasvatussuunnitelmaan kuvaamaan, kuinka kasvattajat pedagogisella toiminnallaan tukevat lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. (Opetushallitus 2019b, 10–12.)

4.1 Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma

Paikallisella varhaiskasvatussuunnitelmalla täydennetään ja tarkennetaan valtakunnallista varhaiskasvatussuunnitelmaa konkreettisemmin. Paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa on päätetty, millä kielillä varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu, minkä muotoisina ja kokoisina suunnitelmat laaditaan sekä millainen on paikallisen suunnitelman rakenne, käsittelyjärjestys ja julkaisutapa. Lisäksi paikallisesti sovitaan, kuinka varhaiskasvatussuunnitelman prosesseihin ottavat osaa henkilöstö, lapset ja heidän huoltajansa. (Lappeenranta, a.)

Lappeenrannassa varhaiskasvatuksen järjestämisestä päättää lasten ja nuorten lautakunta. Päiväkotien lisäksi varhaiskasvatusta toteuttavat perhepäivähoidot ja leikkikerhot. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on tallennettuna Wilma-järjestelmään, ja se kulkee lapsen mukana yksiköiden välillä. Lappeenrantalaisessa varhaiskasvatuksessa huomioidaan alueen historia ja monipuolinen kulttuuriperintö. Siinä painotetaan positiivisuutta, myönteisyyttä ja iloa oppimista tukevinä elementteinä. (Lappeenranta, a.)

Lappeenrannan varhaiskasvatus painottaa jatkuvaa ja systemaattista toimintakulttuurin kehittämistä. Suunnitelmallinen ja tavoitteellinen reflektointi, havainnointi ja dokumentointi ovat perustana toimintakulttuurin kehittämiseksi, jota tehdään vuorovaikutuksessa huoltajien kanssa. Lappeenrannan paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma painottaa kasvatusyhteistyötä, jossa huomioidaan huoltajien osallisuus ja asiantuntijuus oman lapsensa kasvussa. Lisäksi Lappeenranta tekee monialaista yhteistyötä Etelä-Karjalan sairaanhoitopiiriin kanssa, jossa yhteisen työn mallissa tavoitellaan nopeita ja pitkäjänteisiä tukiprosesseja niille lapsiperheille, jotka ovat avun tarpeessa. (Lappeenranta, a.)

4.2 Varhaiskasvatuksen pedagogiikka

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa pedagogiikalla tarkoitetaan ammattihenkilöstön suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa lasten hyvinvoinnin ja oppimisen toteutumiseksi, joka pohjautuu tutkittuun monitieteelliseen tietoon ja käsitykseen lapsesta, lapsuudesta ja oppimisesta. Pedagogiikka pitää sisällään kasvatuksen, opetuksen sekä hoidon ulottuvuudet. Se näkyy varhaiskasvatuksen toimintakulttuurissa ja erilaisissa oppimisympäristöissä sekä henkilöstön ja lasten

vuorovaikutuksessa. Yhdessä nämä muodostavat pedagogisen kokonaisuuden, jotka käytännön toiminnassa nivoutuvat yhteen. (Opetushallitus 2019b, 22.)

Varhaiskasvatuksen pedagogiikan tavoitteena on edistää lasten hyvinvointia, oppimista ja laaja-alaista osaamista. Toiminnan suunnittelussa täydentävät toisiaan lapsen aloitteesta, sekä henkilöstön johdolla toteutettu suunniteltu ja tavoitteellinen toiminta. Toiminta toteutuu lasten ja henkilöstön yhdessä tekemisessä ja vuorovaikutuksessa. Tätä pedagogisen toiminnan viitekehystä ja sen kokonaisvaltaisuutta, jonka keskiössä on oppiva ja hyvinvoiva lapsi on kuvattu alla olevassa kuvassa 1. (Opetushallitus 2019b, 36.)

Kuva 1. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan viitekehys (Opetushallitus 2019b, 36)

4.3 Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan toteuttaminen

Varhaiskasvatuksen pedagogiikan toteuttaminen on kokonaisvaltaista toimintaa, ja sen tavoitteena on hyvinvoiva ja oppiva lapsi. Perustan tälle pedagogiselle toiminnalle luo varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri, erilaiset oppimisympäristöt, yhteistyö sekä työtavat. Lasten tarpeet ja mielenkiinnon kohteet sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden oppimisen alueet ja laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ovat pedagogiikan toteuttamisen lähtökohtana. Suunnitelmallinen ja laadukas pedagogiikka edellyttää jatkuvaa dokumentointia, arviointia ja kehittämistä. Paikallisissa varhaiskasvatussuunnitelmissa pedagogisen toiminnan periaatteita ja tavoitteita tarkennetaan huomioiden paikalliset erityispiirteet. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmat ovat toiminnan suunnittelun lähtökohtana. Tavoitteena on, että lapsen oppiselle tulee mielekäs jatkumo varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. (Opetushallitus 2019b, 36–37.)

Pedagogisella johtajalla on suunnannäyttäjän rooli ja hänen tehtävänä on pitää varhaiskasvatuksen tavoite, hyvinvoiva, kehittyvä ja oppiva lapsi, kirkkaana kaikkien mielessä. Hänen kuuluu olla varhaiskasvatusta ohjaavien asiankirjojen takana ja auttaa henkilöstöä tiedostamaan valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman merkitys ja periaatteet sekä auttaa niiden toteuttamisessa varhaiskasvatuksen arjessa. Tiimit tarvitsevat yhteiset pelisäännöt ja toimintaperiaatteet. Pedagogisen johtajan tuki, sensitiivisyys ja vuorovaikutustaidot auttavat tarvittaessa ristiriitatilanteiden ratkaisemisessa. Refleктоivan työotteen vahvistaminen työyhteisössä sekä arviointi kuuluvat pedagogisen johtamisen prosessiin. (Fonsén & Parrila 2016, 35–38.)

4.4 Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on tapa toimia, ja siihen on vaikuttanut kulttuuri ja historia. Toimintakulttuuri muotoutuu yhteisön vuorovaikutuksessa. Sitä muovaavat tiedostetut, tiedostamattomat, mutta myös tahattomat tekijät. Yhteisön kaikki jäsenet vaikuttavat toimintakulttuuriin ja toimintakulttuuri puolestaan vaikuttaa kaikkiin jäseniin. Toimintakulttuuri vaikuttaa varhaiskasvatuksen laatuun ja sen kehittämiseen.

seen. Toimintakulttuuriin puolestaan vaikuttaa omalta osaltaan pedagoginen johtaminen. Pedagogisella johtamisella tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä, jotka vaikuttavat henkilöstön työolosuhteisiin, pedagogiseen osaamiseen ja laadukkaaseen toimintaan. (Opetushallitus 2019b, 28.)

Varhaiskasvatuksen tavoitteita tukeva toimintakulttuuri vaikuttaa varhaiskasvatuksen laatuun, koska sillä on merkitystä varhaiskasvatuksen toteuttamiseen ja tavoitteiden saavuttamiseen. Hyvällä johtamisella voidaan vaikuttaa toimintakulttuurin kehittämiseen, jotta se antaa hyvät lähtökohdat jokaisen lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Toimintakulttuurin kehittäminen edellyttää pedagogiikan johtamista, mikä on kehittämistä, arviointia ja varhaiskasvatuksen kokonaisuuden tavoitteellista ja suunnitelmallista johtamista. Se sisältää hyvien työolosuhteiden mahdollistamisen henkilöstölle sekä heidän ammatillisen osaamisen hyödyntämisen ja kehittämisen, jotta monipuolinen pedagoginen toiminta olisi mahdollista. Johtajan tulee mahdollistaa ammatillisen keskustelun käymisen ja rohkaista työyhteisöä kehittämään yhteistä toimintakulttuuria. Yhteisössä työkaluttuuria ja yhteisiä käytäntöjä tehdään näkyväksi ja sen arvioinnissa lapset ja huoltajat saavat olla mukana. (Opetushallitus 2019b, 28–29.) Yhtenäinen toimintakulttuuri varmistaa, että pedagoginen toiminta ja sovitut kasvatuseriaatteet toteutuvat, jotta lasta ja perheitä tukeva varhaiskasvatus on mahdollista (Helenius & Lummelahti 2018, 24).

Työyhteisössä normien muuttuminen voi viedä aikansa ennen kuin yhteinen toiminta-ajatus kehittyy. Pitkään samana pysyneet perinteet, totut tavat, käsitykset tai arvot voivat tukea tai ehkäistä toiminnan kehittämistä. (Helenius & Lummelahti 2018, 17.) Työtä uudistettaessa horjutetaan työyhteisön kantavia rakenteita, ja se on haaste koko organisaatiolle. Muutoksessa ihmiset tarvitsevat paljon tietoa, jotta muutoksen aiheuttama epävarmuus, huoli tai pelko olisivat hallittavia. Myönteinen asenne muutokseen ja realiteettien hyväksyminen auttavat muutoksenhallinnassa. Asenteen lisäksi usko omaan oppimiskykyyn ja halu oman ammattitaidon kehittämiseen ovat tärkeitä onnistuneen muutoksen läpikäymisessä. Esimiesten tehtävänä on saattaa työnteon puitteet kuntoon, jottei muutos jää keskeneräiseksi ja lopulta aiheuta hämmennystä, tehottomuutta ja työmotivaation laskua. (Järvinen 2017, 143, 146–147, 156.)

4.5 Varhaiskasvatuksen arviointi

Arviointi on varhaiskasvatuslaissa määritelty lakisääteinen tehtävä, joka velvoittaa varhaiskasvatuksen järjestäjää tai tuottajaa arvioimaan omaa toimintaansa, osallistumaan ulkopuoliseen arviointiin sekä julkistamaan keskeiset tulokset (Varhaiskasvatuslaki 540/2018). Varhaiskasvatuksen riippumattomana asiantuntija-organisaationa toimii Karvi eli Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Sen tehtävänä on toteuttaa Varhaiskasvatuslaissa mainitut ulkopuoliset arvioinnit sekä tukea varhaiskasvatuksen järjestäjiä laadunhallinnassa sekä kehittää arviointia yhdessä varhaiskasvatuksen järjestäjien kanssa. Eri tasoilla, aina yksikötasolta kansainväliseen tasoon asti, tuotetut arviointitulokset toimivat kehitystyön tukena. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.)

Karvi on arvioinut varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2016 toimeenpanoa. Arviointi on toteutettu kaksi osaisena. Ensimmäisessä osassa arvioinnin kohteena oli varhaiskasvatussuunnitelmakokonaisuuden toimiminen. Arvioinnista saatiin tietoa varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden toimeenpanosta, paikallisen suunnitelman sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadinnasta ja sisällöistä. Kyselyyn osallistui kunnallisia järjestäjiä, yksityisiä palveluntuottajia ja yksityisiä perhepäivähoitajia. Tulokseksi saatiin, että varhaiskasvatussuunnitelmakokonaisuus on toimiva ja paikallisten suunnitelmien prosessi sujui hyvin, vaikkakin varhaiskasvatussuunnitelman perusteet eivät ole vielä konkretisoituneet ja toteudu paikallisissa suunnitelmissa riittävän hyvin kaikilta osin. Paikallista suunnitelmaprosessia haittasi tiukka aikataulu ja resurssien puute taloudellisesti sekä ajankäytöllisesti. Hyvä suunnittelu ja henkilöstön täydennyskoulutukseen osallistuminen edesauttoi paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman prosessin onnistumisessa. (Repo ym. 2018, 3–4.)

Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2016 toimeenpanon arvioinnin toisessa osassa kerättiin tietoa laadusta; kuinka varhaiskasvatuksen perusteiden vaatimukset toteutuvat päiväkodin ja perhepäivähoidon arjessa, ja mikä estää tai edistää niiden toteutumista. Tietoa kerättiin kyselyillä kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen johtajilta, opettajilta ja lastenhoitajilta sekä kunnallisilta perhepäivähoitajilta. Selvityksen perusteella

varhaiskasvatuksen perusteiden sisällölliset tavoitteet toteutuvat osassa päiväkoteja hyvin, mutta joissakin päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa heikosti. Lapsen oikeus leikkiin ja leikkipedagogiikka toteutuvat pääasiassa hyvin. Ryhmissä arvioitiin olevan turvallista ja myönteinen ilmapiiri. Alle kolmevuotiaiden pedagogiikassa havaittiin olevan puutteita. Joillakin oppimisen osa-alueilla oli heikkouksia, kuten esimerkiksi taidekasvatuksen alueella sekä lukutaitoa ja monilukutaitoa vahvistavassa toiminnassa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden toteutumisesta edesauttoi riittävän konkreettinen paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma, henkilöstön lisäkoulutus sekä hyvä pedagoginen johtaminen. Esteenä toteutumiseksi olivat rakenteelliset tekijät; kuten johtaminen, henkilöstön vaihtuminen sekä puutteet sen pedagogisessa osaamisessa. (Repo ym. 2019, 3–4.)

5 Tirikan päiväkot

Tirikan päiväkodin omistus siirtyi MLL:n Lappeenrannan paikallisyhdistykseltä Pilkkeelle vuoden 2019 alussa (Tirikka). Yksityisessä päiväkodissa on kuusi ryhmää, aivan pienistä päiväkotiuuran aloittavista vauvoista esikouluikäisiin lapsiin. Päiväkodin arki koostuu monipuolisesta toiminnasta, jossa tärkeänä nähdään arjen pedagogiikka: yhdessä lapsen kanssa pysähtyminen, ihmettely ja tutkiminen sekä kiireetön arvostava arki. (Pilkepäiväkodit, a.)

Pilke päiväkodit Oy on suomalainen varhaiskasvatuspalveluja tarjoava yritys. Pilkkeellä on ympäri Suomea 128 päiväkotia, joissa työskentelee 1450 varhaiskasvatuksen ammattilaista, jotka kasvattavat 9000 lasta. Varhaiskasvatuspalveluiden lisäksi Pilke järjestää perusopetuksen iltapäivätoimintaa 24 koululla, lähinnä pääkaupunkiseudulla. Pilke on yksityishenkilöiden sekä Palvelurahasto I Ky:n omistuksessa. (Pilkepäiväkodit, b.)

Päiväkotiin haetaan Pilkkeen omalla hakemuksella. Tirikka on Lappeenrannan kaupungin palvelusetelipäiväkot. (Pilkepäiväkodit, a.) Palvelusetelillä yksityisen päiväkodin hoitomaksu on perheille sama kuin kunnallisessa päivähoidossa. Palvelusetelin arvo määräytyy lapsen iän, palvelutarpeen sekä perheen tulojen mukaan. Palvelusetelin saa, jos olisi oikeutettu muutenkin kaupungin varhaiskasvatukseen. (Lappeenranta, b.)

Tirikan päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelma pohjautuu omin painopistein Lappeenrannan varhaiskasvatussuunnitelmaan ja velvoittavaan valtakunnallisiin Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Ryhmän varhaiskasvatussuunnitelmat laaditaan päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaan nojaten, mutta painottaen ryhmän lapsien tarpeita. Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä perheiden kanssa syksyllä toimintakauden alkaessa sekä keväällä uudelleen arvioidaan, onko tavoitteisiin päästy. Tavoitteet asetetaan pedagogiselle toiminnalle lapsen tarpeiden mukaan. (Koljander 2019.)

6 Opinnäytetyön tarkoitus ja selvitystehtävät

Opinnäytetyömme taustana on vuoden 2018 varhaiskasvatussuunnitelma. Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää ja saada tietoa siitä, kuinka varhaiskasvatuksen opettajien näkökulmasta kyseisen suunnitelma on toteutettavissa päiväkodin arjessa.

Selvitystehtävänä on saada tietoa siitä, kuinka varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018 toteutuvat varhaiskasvatuksen opettajien näkökulmasta Tirikan päiväkodissa ja millaisia havaintoja, haasteita ja onnistumisia he nostavat esille vuoden 2018 varhaiskasvatussuunnitelmasta.

Selvitystehtävät:

1. Kuinka varhaiskasvatuksen opettajien mielestä varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2018 mukainen varhaiskasvatus toteutuu Tirikan päiväkodissa?
2. Millaisia havaintoja ja kokemuksia varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2018 toteuttamisesta on varhaiskasvatuksen opettajilla?

7 Opinnäytetyön toteutus

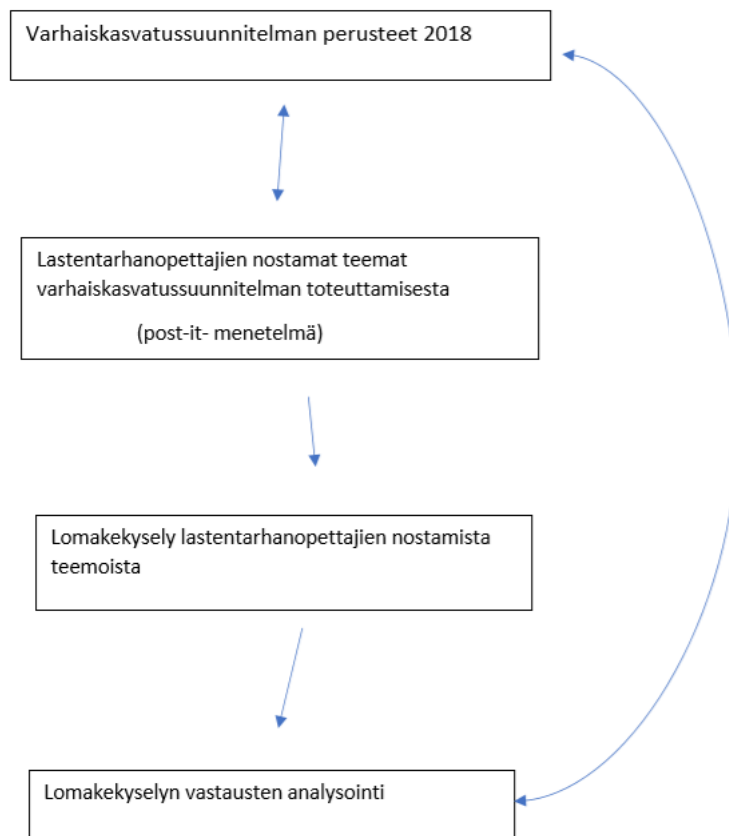
Opinnäytetyön toteutetaan Tirikan päiväkotiin, jossa kohderyhmänä ovat päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajat. Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää Tirikan päiväkodin varhaiskasvatuksen laadun kehittämisessä sekä yksittäisen varhaiskasvatuksen opettajan oman työn reflektoinnissa ja suunnittelussa.

Aineisto opinnäytetyöhön on kerätty avoimella lomakekyselyllä. Avoimet kysymykset on tehty Tirikan päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajille tehdyn post-it menetelmän pohjalta, josta nousevien teemojen ja aiheiden perusteella opinnäytetyön kysymykset laadittiin.

Teoriaosuudessa haluttiin luoda kokonaiskuvaa siitä, miksi varhaiskasvatusta uudistetaan ja millaista tutkimustietoa ja kansainvälisiä tutkimustuloksia on sen taustalla. Suomessa varhaiskasvatuksen uudistamisessa on lähdetty liikkeelle uudistamalla varhaiskasvatustilanne ja säätämällä kuntia velvoittava ja laatua ohjaava varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatustilanne velvoittaa myös laadunarviointiin, jonka toteutusta ohjaamaan on perustettu Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.

Opinnäytetyömme on laadullinen selvitys. Selvityksen teoreettinen viitekehys on vuoden 2018 varhaiskasvatussuunnitelma, ja sen toteutumisesta käytännössä on vähän tutkittua tietoa. Tavoitteenamme on selvityksessämme omassa kontekstissään, tuottaa mahdollisimman syvä ja kokonaisvaltainen näkemys kokemuksista varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamisesta Tirikan päiväkodissa.

Halusimme osallistaa ja motivoida Tirikan varhaiskasvatuksen opettajat selvitykseen, ja lisätä selvitykseen luotettavuutta, joten pyysimme varhaiskasvatuksen opettajia kirjoittamaan post-it lapuille teemoja, sanoja tai lauseita, liittyen omaan varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamiseen. Näiden pohjalta laadimme avoimen kyselylomakkeen. Tutkimukseen lupautui osallistumaan kuusi varhaiskasvatuksen opettajaa, mutta lopullisia vastauksia saimme neljältä varhaiskasvatuksen opettajalta.

Kuva 2. Selvitysasettelma

Opinnäytetyöprosessin aloitimme syksyllä 2018, jolloin aloimme tutkimaan ja pohtimaan aihetta opinnäytetyöllemme. Halusimme, että aihevalintamme olisi mahdollisimman tähän hetkeen ja työelämän muutoksiin linkittyvä. Opetushallituksen uusi varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, joka astui voimaan 1.1.2019 ja oli kuntia ja palveluntuottajia määräävä säännös, sopi ajankohdaltaan ja sisällöltään selvityksen taustaksi mainiosti.

Teoriaosuudessa haluttiin luoda kokonaiskuvaa siitä, miksi varhaiskasvatusta uudistetaan ja millaista tutkimustietoa ja kansainvälisiä tutkimustuloksia on sen taustalla. Kuinka varhaiskasvatuksen uudistamisessa on lähdetty Suomessa liikkeelle; uudistamalla varhaiskasvatustilanne ja säätämällä kuntia velvoittava ja laatua

ohjaava varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatustalaki velvoittaa myös laadunarviointiin, jonka toteutusta ohjaamaan on perustettu Kansallinen koulutuksen arviointikeskus.

Aloitimme selvityksemme vierailemalla toukokuussa 2019 Tirikan päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajien palaverissa, ja kerroimme heille opinnäytetyömme tarkoituksesta ja motivoimme heitä osallistumaan selvitykseen. Samalla jätimme heille saatekirjeen ja tutkimusluvut sekä post-it-laput. Kuuntelimme myös heidän toiveitaan selvityksen aikataulusta. Sovimme, että heillä on viikko aikaa kirjoittaa post-it-lapuille teemoja liittyen omaan varhaiskasvatuksen suunnitelman toteuttamiseen ja varsinaiset kyselylomakkeet toimitamme heille viikolla 23 ja heillä on kuukausi aikaa vastata kyselyyn.

Saimme vastaukseksi 33 post-it-lappua, jotka lajiteltiin niihin kirjoitettujen vastausten ja huomioiden sisältämien teemojen mukaisesti. Näiden kokonaisuuksien perusteella laadimme avoimet lomakekysymykset. Lomakekysymyksiä oli 16 kappaletta. Aihealueina niissä olivat varhaiskasvatuksen suunnitelman haltuunotto, varhaiskasvatussuunnitelman toteuttaminen, suunnitelmallinen ja tavoitteellinen yhteistyö sekä, minkä pitäisi muuttua.

Varsinaiseen lomakekyselyyn (Liite 3) vastasi neljä varhaiskasvatuksen opettajana toimivaa henkilöä. Lomakekyselyn vastaukset analysoitiin pilkkomalla; etsimällä avainsanoja, teemoja sekä vastausten yhteneväisyyksiä, jotta saataisiin ymmärrys ja tulkinta, kuinka saamamme kyselyvastaukset vastaavat selvityskysymyksiimme (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus	alaluokka	yläluokka	pääluokka
<p>”Vasu on itsessään tosi laaja, pitää osata rajata + kuunnella/havainnoida lasten tarpeita.”</p> <p>”Koska vasusta <u>on tehty niin laaja on</u> mahdotonta toteuttaa sitä täydellisesti toimintakauden aikana.”</p> <p>”Suunnitelmassa on monta osa-aluetta, joten kaikkien osa-alueiden ”toteuttaminen” työssä on haasteellista.”</p> <p>”Kiireen ja riittämättömyyden tunne seuraa aina mukana, vaikka kuinka koitat muistaa, että tärkeintä on keskittyä olennaiseen eli läsnäoloon lapsille...”</p>	<p>Osattava rajata.</p> <p>Mahdotonta toteuttaa täydellisesti.</p> <p>Kaikkien osa-alueiden toteuttaminen haasteellista.</p> <p>Kiireen ja riittämättömyyden tunne.</p>	<p>Vasun laajuus on haaste.</p>	<p>Toteutuksen haasteellisuus</p>	<p>Millaisia havaintoja ja kokemuksia varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden toteuttamisesta on varhaiskasvatuksen opettajilla?</p>

Taulukko 1. Esimerkki aineiston ryhmittelystä

8 Eettiset näkökohdat ja luotettavuus

Selvityksen toteuttajana täytyi tehdä valintoja, kuinka selvityksessä edetään, ja näitä ratkaisuja tehdessä oli tärkeä huomioida eettiset näkökohdat. Noudatimme ammattikorkeakoulujen eettisiä suosituksia, kuten EU-tietosuoja-asetuksia ja henkilötietolakia (Arene 2018, 9–10). Eettisyyden näkökannalta jouduimme päättämään mihin suuntaan viemme selvitystä esimerkiksi lomake kysymyksillä ja pohtia mihin valinnat johtavat. Toteutimme hyvää selvityskäytäntöä. Hyvä selvityskäytäntö tarkoittaa varmistamista, että selvitykseen osallistuja on ymmärtänyt

tutkimuksen tarkoituksen ja sen kulun (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Hankimme tarvittavat tutkimusluvut. Selvitykseen osallistuminen oli vapaaehtoista. Haastateltavilta pyydettiin suostumuslomakkeella (liite 2) lupa osallistumisesta selvitykseen. Sitä ennen saatekirjeessä (liite 1) heille kerrottiin tarkasti opinnäytetyön tarkoituksesta ja sen vapaaehtoisuudesta sekä siitä, että haastattelut ovat luottamuksellisia eivätkä osallistujat ole tunnistettavissa tuloksista. Varmistimme, että selvitykseen osallistuvien varhaiskasvatuksen opettajan yksityisyydensuoja säilyy, eikä siitä ole tunnistettavissa yksittäisiä henkilöitä. Kerättyä aineistoa säilytetään siten, että ulkopuoliset eivät saa sitä haltuunsa. Aineisto hävitetään asianmukaisesti, tuhoamalla selvityslomakkeet ja post-it-laput tutkimuksen loputtua.

Selvityksemme validiteetti perustuu yhden tietyn päiväkodin ja sen varhaiskasvatuksen opettajien havaintoihin ja näkemyksiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, joten sen pätevyys vastaa heidän näkemystään eikä suinkaan ole yksi totuus tutkittavasta aiheesta. Vastaajat tuovat esille oman subjektiivisen kokemuksensa varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamisesta tietyssä lappeenrantalaisessa päiväkodissa. Validiteetissa on siis kysymys tutkimuksen pätevydestä ja siitä onko saadut tutkimustulokset ja päätelmät oikeita. Kuitenkin laadullisen selvityksen raportoinnissa ei voida tuottaa täydellistä ymmärrystä asioista (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Opinnäytetyöhön liittyviä riskejä on, että emme saa varhaiskasvatuksen opettajilta totuudenmukaisia vastauksia sosiaalisen paineen takia, tai jos he arvelevat sen vaikuttavan omaan työhönsä. Vastaamiseen voi vaikuttaa myös yksilön sen hetkinen päivän vireystila ja kiire.

9 Selvityksen tulokset

Opinnäytetyön aineisto on kerätty toteuttamalla lomakekysely Lappeenrannan Tirkkan päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajille. Aihealueina lomakekyselyssä olivat; uuden varhaiskasvatuksen suunnitelman haltuunotto, varhaiskasvatussuunnitelman toteuttaminen, suunnitelmallinen ja tavoitteellinen yhteistyö sekä mikä pitäisi muuttua. Tulosten esittelyssä on käytetty suoria lainauksia selvitysaineistosta.

Kysyimme Tirikan päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajilta, millaista apua he olisivat kaivanneet uuden varhaiskasvatuksen suunnitelman haltuunotossa ja toteuttamisessa sekä keneltä he olisivat sitä kaivanneet. Varhaiskasvatuksen opettajat olisivat kaivanneet aikaa, keskustelua, koulutusta ja konkretiaa. Apua haltuunottoon olisi kaivattu uuden varhaiskasvatussuunnitelman päälaatijoilta, kaupungilta sekä päiväkodin johtajalta. Varhaiskasvatussuunnitelmaan perehtyminen tapahtui pääasiassa palavereissa ja omalla ajalla.

Vastaajat toivoivat enemmän yhteistä keskustelua ja pohdintaa työyhteisössä, aikaa ja konkreettista tukea. Vastaajat olivat kokeneet saaneensa apua kirjallisuudesta ja keskustelusta kollegoiden kanssa. Onnistuneimmaksi asiaksi uudistuksessa pidettiin lapsen osallisuuden korostamista ja varhaiskasvatussuunnitelman velvoittavuutta.

Se määrittää koko Suomen varhaiskasvatusta, asettaa toiminalle raamit.

Laajuus todettiin hankalimmaksi asiaksi uuden varhaiskasvatussuunnitelman toteutuksessa. Toteutus nähtiin haasteellisena ja pyrittiin kaiken toteuttamiseen, mutta todettiin että kaikkea ei kuitenkaan ehdi ja tarvitse ehtiä. Eräs vastaajista totesi, että työmäärä on suurempi kuin siihen varattu aika.

Pitäisi olla rohkeutta nähdä, että paljon toteutuu kuitenkin jo ihan hyvässä arjessa.

Se on niin laaja, että sen haltuunottoa ja sen toteutus kattavasti varhaiskasvatuksessa on haasteellista.

Arjessa lasten mielenkiinnonkohteita, kokemuksia ja osaamista pyrittiin huomioimaan päivittäin kuuntelemalla, olemalla läsnä sekä selvittämällä lasten toiveita kyselemällä, ja erään varhaiskasvatuksen opettajan sanoin: ”kuuntelemalla herkällä korvalla”. Ajankäytön huono suunnittelu, toteuttamisen hankaluus sekä risiiritaiset tunteet kirjallisten töiden sekä lapsille läsnäolon välillä koettiin lasten osallisuutta varhaiskasvatuksen arjessa hankaloittaviksi tekijöiksi.

Lapset olivat mukana oppimisympäristöjen rakentamisessa ja suunnittelussa vaihtelevasti. Lasten mielenkiinnonkohteet ja mielipiteet huomioitiin, mutta konkreettista osallistumista ei mainittu vastauksissa. Yhdessä vastauksessa todettiin,

että fyysiset päiväkodin tilat eivät tukeneet uudistunutta varhaiskasvatussuunnitelmaa. Kaikissa vastauksissa varhaiskasvatuksen opettajat kuvasivat aikuisen ja lapsen vuorovaikutuksen tärkeyttä suunnittelussa ja arvioinnissa. Lapsia kuultiin päivittäin. Yksi vastaajista koki arvioinnin vaikeaksi, etenkin pienten lasten kohdalla.

Tärkeimmiksi yhteistyötavoiksi vanhempien kanssa listattiin vastauksissa vanhempainillat, vanhempainoimikunnat ja arkinen kohtaaminen tulo- ja hakutilanteissa. Vasu-keskustelut ja yhteiset tapahtumat mainittiin myös yhteistyötapoina.

Viisi oppimisen aluetta kuvattiin olevan mukana koko ajan toiminnassa limittäin ja toimintakauden aikana painotettiin eri alueita vuosikellon mukaisesti. Yksi vastaaja totesi, että niitä pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan ja toinen nosti esille lapsilähtöisyyden oppimisen alueiden toteutuksessa. Kaikissa vastauksissa korostui lapsen keskiössä oleminen. Yhdessä vastauksessa aikuisen tehtäväksi kuvattiin huolehtimisen, että kaikki oppimisen alueet toteutuvat, mutta ideat otetaan lapsilta.

Kaikki lähtee lapsesta!

Tirikan päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajat kertoivat post-it–vastauksissaan kokevansa riittämättömyyden tunteita ja ajanpuutetta. Halusimme kysyä siksi heiltä, minkä pitäisi muuttua, missä muutoksen tulisi tapahtua ja millä tavalla.

Kaikki vastanneista varhaiskasvatuksen opettajista kertoi muutosta tarvittavan valtakunnan ja Tirikan päiväkodin tasolla sekä ryhmätasolla. Kolme vastaajaa kaipasi muutosta Pilkkeen organisaatiossa sekä kolme yksittäisen varhaiskasvatuksen opettajan kohdalla.

Vastauksissa varhaiskasvatuksen opettajat ehdottivat erilaisia parannuksia tai toivoivat erilaisia asioita. Resursseja toivottiin lisää poliittisella päätöksen teolla: suhdeluvut ryhmäkohtaisiksi ja henkilömitoitus kuntoon myös poikkeuspäivinä. Varhaiskasvatussuunnitelmalle toivottiin työrauhaa ennen uudistamista. Tirikkaan toivottiin Vasu-työryhmää läpikäymään, pohtimaan ja tiedottamaan varhaiskasvatussuunnitelmasta. Ryhmätasolle kaivattiin enemmän aikaa ja varhaiskasvatuksen opettajan tasolla riittävää luottamusta omaan tekemiseen.

Lopuksi kysyimme, että tuleeko vastaajilla mieleen jotakin, jonka kokevat tärkeäksi nostaa esille liittyen uuden varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamiseen. Kaksi vastaajaa kommentoi seuraavasti:

Ajan myötä toteutus helpottunee / tulee rutiineita. Nyt vielä talon toimintakulttuuri lapsen kengissä. Tarvittaisiin myös vahvaa pedagogista johtajuutta tuoda uusi vasu vielä tiiviimmin yhteiseksi tavaksi toimia.

Turhaa sanahelinää ja byrokratiaa! Käytäntö on teoriaa ihmeellisempää!

10 Yhteenveto

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukanaan tuomia vaatimuksia ja haasteita ja sitä, kuinka Tirikan päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajat kokevat voimassa olevien valmiuksien riittävyden laadulliseen pedagogiseen työhön. Avoimet lomakehaastattelukysymykset laadittiin varhaiskasvatuksen opettajien nostamien havaintojen pohjalta, valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2018 toteuttamisesta.

Varhaiskasvatuksen opettajat ilmaisevat vastauksissaan huolensa koko varhaiskasvatuksen laajuudesta ja pedagogisista vaatimuksista, joita määräykset tuovat mukanaan. Varhaiskasvatuksen opettajien toiveissa on saada koko perusteiden käyttöönotossa konkreettista apua, ajan käytön organisointia sekä pedagogista johtajuutta siihen, kuinka uusi oppimisen alueisiin perustuva varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018 tehtäisiin näkyväksi ja toteutettavaksi osaksi päiväkodin arkea, käytäntöjä ja pedagogiikkaa.

Tirikan päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajat peräänkuuluttavat muutosta poliittisten päätöksen tekijöiltä, jotta henkilöstön resurssipulaan ja henkilöstön lapsiryhmien suhdelukuihin saataisiin vahvistusta. Samoin kyseisen päiväkodin organisaatio voisi vastaajien mukaan osaltaan olla auttamassa varhaiskasvatuksen opettajia toteuttamaan varhaiskasvatussuunnitelman vaatimuksia. Lisäksi oma asenne todetaan syyksi, joka voi osaltaan jarruttaa uuden varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamista.

Vastaajien huoli oman työn arvostuksesta yhteiskunnan taholta ja sen vaikutukset työssä jaksamiseen nousevat esille. Lisäksi he toivovat myös, että ajan myötä

uuden varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden toteuttaminen käytännössä helpottuisi ja siihen liittyvä byrokratia ja teoria vaihtuisi käytännön arjen toteuttamiseen.

11 Pohdinta

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus arvioi varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2016 toimeenpanoa ja saa selvityksessään hyvin samansuuntaisia tuloksia kuin tekemässämme selvityksessä vuoden 2018 varhaiskasvatussuunnitelmasta. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen selvityksessä varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2016 toteutumista edesauttaa riittävän konkreettinen paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma, henkilöstön lisäkoulutus sekä hyvä pedagoginen johtaminen.

Mannerheimin lastensuojeluliitolla on pitkät perinteet lappeenrantalaisten lasten ja perheiden elämässä. Ensimmäinen MLL:n Lappeenrannan yhdistyksen lastentarha on perustettu vuonna 1922. Tirikan päiväkotia nykyisellä paikallaan on perustettu vuonna 1978. (MLL:N Lappeenrannan paikallisyhdistys 2019.) Palvelusetelin tulo Lappeenrannan varhaiskasvatukseen pakotti MLL:n luopumaan Tirikan päiväkodista ja se myytiin Pilkkeelle 1.1.2019. Tirikan päiväkodissa on lähdetty ”Lapset ensin–periaatteesta” ja sen arvot sopivat hyvin varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden 2018 lähtökohdaksi. Toisaalta Tirikan päiväkodilla on muotoutunut oma toimintakulttuuri ja suhteellisen pysyvä henkilökunta. Kaiken uuden tuleminen horjuttaa turvallisuutta ja ravistelee pitkiä perinteitä. Muutokset kuten Pilkkeen alaisuuteen siirtyminen sekä varhaiskasvatuksen uudistaminen ovat sattuneet samaan aikaan. Uudistukset ja muutokset kuormittavat henkilöstöä. Jokainen sopeutuu muutoksiin eri tahtiin, mutta aivan varmasti kaikki kaipaavat siihen aikaa ja tukea. Muutoksiin sopeutuminen edellyttää omaa reflektointia, mutta myös hyvää johtajuutta.

Koemme, että tämä opinnäytetyö on lisännyt ymmärrystä varhaiskasvatuksen opettajan työn uudistumisesta mutta myös siitä, kuinka muutokset ravistelevat työyhteisöä ja toimintakulttuuria koko sosiaaliolla. Päiväkodin varhaiskasvatuksen opettajien vastuu uusien pedagogisten suunnitelmien, säännösten ja tavoit-

teiden toteuttamisessa on haasteellinen ja resursseja vaativaa, eikä yhteiskunnan arvostusta ja panostusta koeta työn mielekkyyttä edesauttavaksi ja tukevaksi.

Toivomme, että kokemanne Tirikan henki ja yhteisöllisyys kantaisi yli muutosten ja pystyisi tarjoamaan jatkossakin ”Lapset ensin–periaatteella” laadukasta varhaiskasvatusta voiton tavoittelun sijaan.

Lähteet

Arene 2018. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetyön eettiset suositukset. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n TKI valiokunnan suositus ammattikorkeakouluille eettisestä ja hyvän tieteellisen käytännön mukaisesta opinnäytetyöprosessista. www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene_ammattikorkeakoulujen-opinnaytetoiden-eettiset-suositukset.pdf?_t=1526903222. Luettu 17.11.2019.

Alasuutari, P. 2011. Miten kansalliset kehityspolut yhtyvät. Esimerkkinä varhaiskasvatussuunnitelmien kotouttaminen. Teoksessa Alastalo, M. & Åkerman, M. (toim.) Tieto hallinnassa. Tietokäytännöt suomalaisessa yhteiskunnassa. Jyväskylä: Vastapaino, 39-61.

Euroopan komissio. Koulutus. Early childhood education and care. https://ec.europa.eu/education/policies/early-childhood-education-and-care_fi. Luettu 24.9.2019.

Fonsén, E. & Parrila, S. 2016. Johtajuuden käsitteet ja lähtökohdat. Teoksessa Fonsén E. & Parrila, S. (toim.) Varhaiskasvatuksen pedagoginen johtajuus. Käsi- ja kirjallisuus käytännön työhön. Juva: PS-kustannus, 23-41.

Helenius, A. & Lummelahti, L. 2018. Varhaiskasvatus. Perusteita. Helsinki: BoD - Books on Demand.

Järvinen, P. 2017. Menestyvän työyhteisön pelisäännöt. Turenki: Hansaprint Oy.

Kahiluoto, T. 2018. Varhaiskasvatuslaki uudistuu - mikä muuttuu ja miten? Opetus ja kulttuuriministeriö. https://www.avi.fi/documents/10191/10237474/Avi_tilaisuudet_070518_KahiluotoTarja/6f55a615-665e-4dce-85fe-a42f3801b632. Luettu 17.11.2019.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. Varhaiskasvatus. <https://karvi.fi/varhaiskasvatus/>. Luettu 24.9.2019.

Karila, K., Kosonen, T., Järvenkallas, S. 2017. Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta vuosille 2017–2030. Suuntaviivat varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nostamiseen sekä päiväkotien henkilöstön osaamisen, henkilöstörakenteen ja koulutuksen kehittämiseen. Helsinki: Opetus- ja Kulttuuriministeriö. julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80221/okm30.pdf. Luettu 19.9.2019.

Koivula, M., Siippanen, A. & Eerola-Pennanen, P. 2017. Varhaiskasvatus valloittaa. Teoksessa Valloittava varhaiskasvatus. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino oy. 9–18.

Koljander, S. 2019. Varajohtaja. Pilkepäiväkodit Oy. Koulutus vasuista opiskelijoille. Tirikan päiväkotit. Luentomuistiinpanot 20.6.2019.

Laki lasten päivähoidosta 909/2012. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120909?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=909%2F2012>. Luettu 18.9.2019.

Lappeenranta, a. Varhaiskasvatus. Opetussuunnitelmat. Varhaiskasvatussuunnitelma. <https://peda.net/lappeenranta/varhaiskasvatus/kehitt%C3%A4minen/vul/lv22:file/download/d8f1465f530c1f548077c4a0bb036406b4982637/Lappeenrannan%20varhaiskasvatussuunnitelma%202019.pdf>. Luettu 25.9.2019

Lappeenranta, b. Varhaiskasvatus. Yksityinen varhaiskasvatus. Palvelusetelijärjestelmä. Tietoa perheille. <https://www.lappeenranta.fi/fi/Palvelut/Kasvatus-ja-opetus/Varhaiskasvatus/Yksityinen-varhaiskasvatus/Palvelusetelijarjestelma/Tietoa-perheille>. Luettu 8.10.2019.

Mannerheimin lastensuojeluliiton Lappeenrannan paikallisyhdistys 2019. Historiaa. Päiväkotitoimintaa. <https://lappeenranta.mll.fi/lappeenrannan-yhdistys/historiaa/paivakotitoiminta/>. Luettu 6.10.2019.

Mannerheimin lastensuojeluliitto 2019. Ammattilaisille. Varhaiskasvattajille. Mediakasvatus. <https://www.mll.fi/ammattilaisille/varhaiskasvattajille/mediakasvatus-varhaiskasvatuksessa/> Luettu 9.3.2019

OECD 2019a. Education. Early childhood and schools. Starting strong. www.oecd.org/education/school/startingstrong.htm. Luettu 18.9.2019.

OECD 2019b. Social and welfare issues. Social policies and data. Doing better for families. www.oecd.org/social/soc/doingbetterforfamilies.htm. Luettu 18.9.2019.

Opetushallitus 2019a. Koulutus ja tutkinnot. Varhaiskasvatus. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>. Luettu 25.8.2019

Opetushallitus 2019b. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Helsinki: Punamusta oy.

Pilkepäiväkodit. 2019a. Lappeenranta. Tirikan päiväkotit. <https://www.pilkepaivakodit.fi/paivakodit/lappeenranta/tirikan-paivakoti/>. Luettu 8.10.2019.

Pilkepäiväkodit 2019b. Tietoa meistä. <https://www.pilkepaivakodit.fi/tietoa-yrityksesta/> Luettu 3.11.2019.

Repo, L., Paananen, M., Mattila, V., Lerkkanen M-K., Eskelinen M., Gammelgård, L., Ulvinen, J., Hjelt, H. & Marjanen, J. 2018. Varhaiskasvatuksen perusteiden 2016 toimeenpanon arviointi. Varhaiskasvatussuunnitelmien käyttöönotto ja sisällöt. Kansallinen arviointikeskus julkaisut. Tampere: Suomen yliopistopaino Oy. https://karvi.fi/app/uploads/2018/08/Varhaiskasvatussuunnitelman-toimeenpanon-arviointi_2018.pdf. Luettu 24.9.2019.

Repo, L., Paananen M., Eskelinen M., Mattila, V. Lerkkanen M-K., Gammelgård, L., Ulvinen, J., Marjanen, M., Kivistö, A.& Hjelt, H. 2019. Varhaiskasvatuksen laatu arjessa. Varhaiskasvatussuunnitelmien toteutuminen päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Kansallinen arviointikeskus julkaisut. Tampere: PunaMusta Oy. https://karvi.fi/app/uploads/2019/09/KARVI_1519.pdf. Luettu 24.9.2019.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. <https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>. Luettu 18.3.2019.

Tirikka 2019. <https://www.tirikka.fi/>. Luettu 8.10.2019.

Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta 753/2018.

Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540.

Liite 1

SAATEKIRJE

Hyvä Tirikan päiväkodin lastentarhanopettaja,

Olemme Saimaan ammattikorkeakoulun varhaiskasvatuksen sosionomiopiskelijoita ja teemme opinnäytetyötä Tirikan päiväkotiin. Opinnäytetyömme taustana on uusi, vuoden 2018 varhaiskasvatussuunnitelma ja sen vaatimukset. Haluamme selvittää kuinka Te, lastentarhanopettajana koette uuden varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden toteuttamisen omassa työssänne. Toivomme tutkimuksemme hyödyttävän Tirikan päiväkotiä varhaiskasvatuksen laadussa, mutta myös Teitä itseänne oman työn kehittämisessä. Aloite aiheen valinnalle tuli päiväkodin johtajalta.

Jokaisen lastentarhanopettajan osallistuminen on täysin vapaaehtoista, ja jokaisella osallistujalla on oikeus lopettaa tutkimukseen osallistuminen missä tahansa tutkimuksen vaiheessa. Toivomme mahdollisimman monen ottavan osaa tutkimukseemme, jolloin opinnäytetyömme tulokset ovat luotettavampia ja antavat laajempia vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Pyrimme siihen, että tutkimuksemme veisi mahdollisimman vähän teidän aikaanne.

Tutkimuksen tuloksia käsittelevät vain tutkijat, jonka jälkeen tulokset esitellään nimettöminä valmiissa opinnäytetyössä, niin että tutkittavien yksityisyydensuoja säilyy. Hyväksytty opinnäytetyö on varhaiskasvattajien ja päiväkotiyksiköiden hyödynnettävissä ja se julkaistaan Theseuksessa.

Toimitamme viikolla 19 päiväkotinne post-it lappuja, joihin kukin lastentarhanopettaja voi kirjata heille mieleen nousevia teemoja, sanoja tai lauseita, liittäen omaan työhönsä ja varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamiseen. Lapuille täyttöaikaa on viikko. Näiden huomioiden perusteella laaditaan paperinen kyselylomake, joka toimitetaan teille viikolla 22. Täyttöaikaa lomakkeelle on kaksi viikkoa. Täytetyt lomakkeet haemme pois viikolla 24.

Mikäli Teillä ilmenee kysymyksiä tutkimuksestamme, vastaamme mielellämme.

Tomi Hirvonmäki 040 756 xxxx tomi.hirvonmaki@student.saimia.fi

Jenni Lavikka 040 085 xxxx jenni.lavikka@student.saimia.fi

Sosiaali- ja terveysala

Suostumuslomake

Jenni Lavikka ja Tomi Hirvonmäki

Uuden varhaiskasvatussuunnitelman vaatimukset ja lastentarhanopettajien kokemukset sen toteutumisesta Tirikan päiväkodissa

Olen saanut riittävästi tietoa kyseisestä opinnäytetyöstä ja olen ymmärtänyt saamani tiedon. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut kysymyksiini riittävät vastaukset. Tiedän, että minulla on mahdollisuus keskeyttää osallistumiseni missä tahansa vaiheessa.

Suostun vapaaehtoisesti osallistumaan tähän opinnäytetyöhön liittyvään tutkimukseen.

Aika ja paikka

Lastentarhanopettaja

Opiskelijat

Kiitos Post-it vastauksistanne! Saimme niistä arvokasta tietoa. Olemme laatineet teille niiden pohjalta avoimia kysymyksiä tarkentaaksemme teidän ajatuksianne ja mielipiteitä uuden varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamisesta, jotta saisimme mahdollisimman kattavan aineiston selvitystämme varten. Palautathan vastauksesi pe 28.6.2019 mennessä suljetussa kirjekuoressa kahvihuoneen pöydälle tai suoraan Jennille.

Uuden varhaiskasvatussuunnitelman haltuunotto:

1. Millaista apua olisit kaivannut varhaiskasvatussuunnitelman haltuunottoon ja toteuttamiseen? Ja keneltä?
2. Oletko perehtynyt Varhaiskasvatussuunnitelmaan: a) työpäivän aikana? b) palavereissa? c) omalla ajalla?
3. Kuinka olisit halunnut, että uuden varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönottoa tuetaan? Millainen perehdytys käyttöönottoon liittyi?
4. Millä tavalla tai mistä olette saaneet apua uuden varhaiskasvatussuunnitelman haltuunottoon? a) Kirjallisuudesta b) internetistä c) keskustelemalla kollegoiden kanssa? d) Jostain muusta? Mistä?
5. Mikä on mielestäsi onnistunein uudistus varhaiskasvatussuunnitelmassa? Miksi?

Varhaiskasvatussuunnitelman toteuttaminen:

6. Minkä koet hankalimmaksi asiaksi varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamisessa?
7. Nostitte esille, että varhaiskasvatussuunnitelma on mielestänne laaja. Kuinka sen laajuus mielestänne vaikuttaa sen toteuttamiseen?
8. Kuinka lapsen mielenkiinnon kohteet, kokemukset ja osaaminen tulevat huomioiduksi varhaiskasvatuksen arjessa? Millä lailla ajankäyttö on suunniteltu jotta, kyseiset asiat saadaan toteutettua varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden vaatimusten mukaisesti?

Suunnitelmallinen ja tavoitteellinen yhteistyö:

9. Kuinka oppimisympäristöjä rakennetaan ja toteutetaan yhdessä lapsen kanssa?
10. Millä lailla lapset ovat mukana toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa?
11. Uudessa varhaiskasvatussuunnitelmassa painotetaan yhteistyötä ja toimintakulttuurin kehittämistä myös yhdessä huoltajien kanssa, kuinka tämä toteutuu käytännössä ja millä tavoin koko henkilökunta on sitoutunut sen toteuttamiseen?
12. Kuinka varhaiskasvatussuunnitelman viisi oppimisen aluetta on huomioitu päiväkodin, ryhmän ja lapsen arkea suunniteltaessa ja toteutettaessa?

13. Millä lailla arjen toiminnassa ja on huomioitu lapsilähtöisyys ja kuinka lapsikeskeisyys toteutuu tavoitteiden laadinnassa?

Minkä pitäisi muuttua?

14. Koette riittämättömyyden tunteita ja ajanpuutetta. Minkä pitäisi muuttua?
15. Missä pitäisi muutoksen tapahtua? Millä tavalla?
a) valtakunnan tasolla b) Pilkkeen organisaatiossa c) Tirikan päiväkodissa d) ryhmä tasolla e) yksittäisen varhaiskasvatuksenopettajan kohdalla
16. Tuleeko sinulle vielä mieleen jotakin, jonka koet tärkeäksi nostaa esille, liittyen uuden varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamiseen?

-Kiitos, että vastasit!